

מאמרי

בשעה שהקדימו – ה'תש"מ; ה'תשמ"ג

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"ל ה'ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ אמור, י"ג אייר, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

לזכות

התאומים מנחם מענדל ואסתר שיינדל שיחיו

בקשר עם יום הולדת שלהם ט"ו אייר

ולזכות אחיהם ואחיותיהם

חנה, דבורה, רבקה

שלום דובער, שטערנא שרה ושיינא

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יצחק שמואל לייב וזוגתו מרת נורית תחי' שיחיו לוינזון

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' יוסף מאיר וזוגתו מרת חי' לאה שיחיו לוינזון

ר' מרדכי מעשיל וזוגתו מרת שושנה שיחיו סגל

הוספה

בי"ה, ו' שבט תשי"ג

ברוקלין.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו, בו מתאר המצב בענייני היהדות בעירו, ונעים לי לראות במכתבו שמכיר הוא באחריותו ותפקידו, שזהו לא רק המוסד שקבל, ואין הוא אלא כניסה ופתיחה שעל ידי זה יוכל לפעול באופן המתאים גם בשאר ענייני היהדות במקומו. מובן שאף שארז"ל שכל ישראל ערבים זבי"ז, ובמילא נוגע זה גם לאיש הישראל הנמצא בקצוי תבל, אבל כמו שלצדקה גשמית הרי עניי עירך קודמין, ה"ה ג"כ בצדקה רוחנית שעניי עירך קודמים. ומ"ש שישנם בעירו רבנים מקדמת דנא זקנים כפשוטו וכוי, הנה ידוע מרז"ל שבמקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד כוי, אלא שכדי שיבוא הדבר לפועל ובנקל, הדבר צריך להעשות בדרכי נועם ובשלום, אשר זהו דרכי התורה ותכליתה וכמרז"ל גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שי' בעולם (רמב"ם סוף הלכות חנוכה).

מוסג"פ קונטרס שהו"ל זה לא כבר אשר בטח יעניין אותו.

תי"ח מראש אם יודיע מזמן לזמן ע"ד העניינים הנעשים במחנה הטי, ויה"ר מהשי"ת אשר התעסקותו בהטבת מצב היהדות בעירו תשמש צנור וכלי להמשכת וקבלת ברכות השי"ת לו ולכל בי"ב שיחיו.

כבקשתו אזכירו ואת בי"ב שיחיו בהיותי על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ביום ההילולא הוא יו"ד שבט הבע"ל.

בברכת הצלחה בעבודתו בקדש.

שארז"ל שכל ישראל ערבים זבי"ז: שבועות לט, סע"א. וש"נ.
עניי עירך קודמין: ב"מ ע"א, רע"א.
מרז"ל שבמקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד כוי: ברכות יט, ריש ע"ב. וש"נ.
קונטרס שהו"ל זה לא כבר: כפה"נ הוא מאמר אין הקב"ה בא בטרוניא — תרפ"ה (קונטרס קה — קה"ת, כא טבת ה'תשי"ג). נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' קטו ואילך.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ אמור, י"ג אייר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרי ד"ה בשעה שהקדימו שנאמרו בהתוועדויות ליל ערב חג השבועות ה'תשמ"מ; ה'תשמ"ג, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ח' אייר, ה'תשנ"ט,

צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

שעצם מציאות המצוה נעשית ע"י בני דוקא, מ"מ, יש צורך בסיוע (נוסף על הסיוע של נפש האלקית, הנה נה"א עצמה זקוקה לסיוע³⁸) של מלאך ומזל וכו', כדי לזכך ולברר ולהעלות את מעשה המצוות למקורם ושרשם כו', באופן שנשארים אמנם במציאות של תחתונים, אבל הם במעמד ומצב מזוכך ומבורר, עד שעל ידם נעשית דירה לו ית' בתחתונים³⁹. ועפ"ז יובן גם מה שדוקא המלאכים קשרו להם את הכתרים בשעה שהקדימו נעשה ונשמע, וכללות ענין הקדמת נעשה לנשמע הי' התגלות רז שמלאכי השרת משתמשין בו.

ה) **והנה** בכל שנה ושנה בחודש השלישי³⁹, הימים האלה נזכרים ונעשים⁴⁰, ובפרט בחמישי בחודש השלישי, שאז בנה משה מזבח והקריב עליו קרבן, ובנ"י אמרו נעשה ונשמע ובהקדמת נעשה לנשמע. ועי"ז נעשית נתינת התורה וקבלת התורה באופן שהתורה היא נצחית⁴¹, והיא חיינו ואורך ימינו⁴². ועד שממשיכים את נתינת התורה בכל יום ויום, שלכן אומרים בהתחלת כל יום ברכת התורה: נותן התורה, לשון הוה⁴³, ולימוד התורה הוא באופן שכל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו⁴⁴, שלכן, מה להלן (במ"ת בפעם הראשונה) באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן כו'⁴⁵, כשקורא ושונה עכשיו, באיזה מקום ובאיזה זמן שיהי', שאז הקב"ה קורא ושונה כנגדו. ומובן שכשנמצאים במעמד ומצב כזה, אזי עומדים למעלה ממדידות והגבלות, ובודאי שיוצאים מן הגלות, ובאה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן שמיד הן נגאלין⁴⁶.

תוכן המאמרים

בשעה שהקדימו, אור לערב חג השבועות, ה'תש"מ

ב' אופנים בענין הכתרים: מלמטה למעלה – שישראל מכתירים להקב"ה, ומלמעלה למטה – שהקב"ה או המלאכים נותנים כתרים לישראל. אבל גם הכתרים שמלמעלה למטה הם לאחרי וע"י עבודת ישראל, שהרי הכתרים שקשרו המלאכים הם לאחרי שישראל הקדימו נעשה לנשמע.

הקדמת נעשה לנשמע – הו"ע הביטול לבעל הרצון שלמעלה מהרצון, מצד פנימיות הנפש שלמעלה מענין הרצון, כמשל הבן כפי שהוא בעצמות האב, שזהו שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר. וזהו"ע בעטרה שעטרה לו אמו – שהרי הענין דתמליכוני עליכם נעשה ע"י עבודת בני", שבהם נמלך והוחלט גם על הרצון, להיותם חד עם בעל הרצון.

בשעה שהקדימו, אור לערב חג השבועות, ה'תשמ"ג

הקדמת נעשה לנשמע היא כמו הקדמת קבלת עול מלכות שמים לקבלת עול מצוות בק"ש – קב"ע וביטול לבעל הרצון (לא רק לרצון שבמצוה מסויימת), וגם מצד האדם – ביטול כל מציאותו (לא רק אבר או כח הקשור עם הרצון שבמצוה פרטית).

וזהו ענין של "רז" (שמלאכי השרת משתמשין בו) – כיון שאין זה דבר גלוי בטבעו, אלא למעלה מהמדידה והגבלה של כחותיו הפנימיים והמקיפים; ולכן השכר על זה – ענין הכתר.

וטעם הצורך בגילוי רז שמלאכי השרת משתמשין בו, וכן קשירת הכתרים ע"י מלאכי השרת – לפי שבנ"י זקוקים לסיוע של המלאכים בעבודתם.

(38) ראה המשך תעריב שם ע' א'תמד.
 (39) יתרו יט, א.
 (40) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבי"ם. הובא ונתבאר בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.
 (41) ראה תניא רפי"ז.
 (42) ע"פ נצבים ל, כ.
 (43) ראה לקו"ת תזריע כג, א. סוכות פא, ג.
 (44) תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמו תתרלד.
 (45) ברכות כב, א.
 (46) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

שיהי', אפילו לא בשביל ענין הבירורים כו', כמבואר בדרושי פורים²⁹ שיכולים ליתן רק את הלבוש ואת הסוס, אבל לא את כתר המלכות. אך ע"י הקדמת נעשה לנשמע, שזהו ענין שלמעלה מהשכל ומקיף עליו, אבל אינו שייך לשכל כלל (שלכן נקרא בשם רז), אזי ניתן כתר (מלכות) בראשו, כיון שכל מציאותו נעשית באופן של כתר ומקיף כו', מצד ענין הביטול, שזהו גם אחד הפירושים בכתר³⁰, מלשון כתר לי זעיר³¹, שהו"ע השתיקה והביטול.

וזהו ענין שני הכתרים שניתנו לכל אחד מישראל, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, כיון שע"י הקדמת נעשה לנשמע ניתוסף עליו הן בנעשה שהוא באופן הכי נעלה והן בנשמע שהוא באופן הכי נעלה, שלכן ראוי וזכאי (פאָרדינט) כל אחד מהם לענין של כתר, שהוא בדוגמת הענין דהקדמת נעשה לנשמע.

(ד) **והנה** אע"פ שהתורה לא בשמים היא³², שלא ניתנה למלאכים (שעבורם היא חמדה גנוזה), אלא לבנ"י דוקא, מ"מ, כיון שבנ"י נמצאים למטה, זקוקים הם לסיוע של המלאכים³³. ובהקדם מה שמצינו בנוגע לתפלותיהן של ישראל, שמט"ט קושר מהם כתרים לקונו³⁴. ובפרט ע"פ המבואר בזהר³⁴ שיש צורך בסיוע של המלאכים בנוגע לבירור וזיכוך והעלאת כל תפלה (חוץ מתפלת ר' חייא דמנפשי' סליק³⁵), עי"ז שגפיף להון ונשיק להון כו'. ובפרטיות יותר, הנה כיון שהתפלה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה³⁶, יש צורך במלאכי אלקים שעולים ויורדים בו³⁷, שזהו מה שהמלאכים מסייעים לכל איש ישראל הן בעלי' שלו (עולים) והן לאח"ז בהמשכת השפע כו' (יורדים). ועד"ז יש צורך בסיוע של המלאכים גם קודם העבודה, כדי להתכונן לעבודת התפלה. וכמו"כ בנוגע לקיום המצוות, הנה אע"פ

בס"ד. אור לערב חג השבועות, ה'תשמ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע (כדאיתא בגמרא במסכת שבת¹ בסוגיא דמ"ת). וידוע הדיוק במאמרי רבותינו נשיאינו², שבענין הכתרים מצינו כמה שינויים במדרשי חז"ל. דהנה כתיב³ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו, שעל זה פירשו רז"ל במדרש⁴ שמ"ש במלך שלמה קאי על הקב"ה, מלך שהשלום שלו, ומ"ש שעטרה לו אמו קאי על כנס"י, שתחילה קראה בתי, ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אחותי, ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אמי⁵ (שזוהי הדרגא היותר נעלית שבאה לבסוף), והיינו, שכנס"י מעטרת את הקב"ה בעטרה כו'. ובמד"ר פ' קדושים⁶ איתא, משל למלך שעשו לו בני המדינה ג' עטרות, מה עשה המלך, נתן בראשו אחת ושתיים בראשם של בניו כו'. וצריך להבין מה שבמד"ר הנ"ל נזכרו ג' עטרות (כתרים), ולא שני כתרים, כבסוגיא דשבת. וגם, שבמד"ר הנ"ל נאמר ששתיים נתן (המלך) בראש בניו (בנ"י), היינו, שהקב"ה מעטר את בניו, ועד"ז בסוגיא דשבת, שמלאכי השרת עיטרו את בניו בכתרים, ואילו כאן נאמר על הכתר (עטרה) של המלך שלמה, מלך שהשלום שלו (שזהו המלך שאודותיו מדובר במד"ר פ' קדושים הנ"ל שנתן שתיים בראש בניו), שעטרה לו אמו, היינו, שכנס"י עיטרה את הקב"ה.

(ב) **וידוע** נקודת הביאור (עכ"פ) בזה, שישנם הענינים כפי שהם מלמעלה למטה או כפי שהם מלמטה למעלה, וב' אופנים אלו ישנם גם בנוגע לישראל מלאכים וקוב"ה. והיינו, שישנו הענין שישראל מכתירים להקב"ה, כפי שמצינו בנוגע לתפלה, כלשון הידוע מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל⁷, או כמאמר המדרש

34) ראה זהר ח"א כג, ב. ח"ב רא, ב.
תו"א וסידור עם דא"ח שם.
35) ב"מ פה, ב. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' רסא. אוה"ת מג"א ע' כ. סה"מ תרכ"ז ע' תסח.
36) ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ריש ע"ב.
ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).
37) ויצא שם. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבועות ע' תיד. אגרות קודש שלו ע' קסט.

29) תו"א מגילת אסתר צב, א. ועוד.
30) תו"א ויצא כב, ד. ויחי מו, א. אוה"ת ואתחנן ע' רפה. המשך תערי"ב בתחלתו.
31) איוב לו, ב.
32) ראה גם המשך תערי"ב ח"ג ע' א'תכה ואילך.
33) ראה תו"א מקץ מב, ב. מג, סע"א.
סידור עם דא"ח רעג, א ואילך. סה"מ תש"ח ע' 202. וש"נ.

1) פח, א.
2) הגהות הצי"צ לד"ה קדושים תקס"ב (הוספות למאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' שח). ד"ה צאינה וראינה בסה"מ עזרת ע' קצג. תש"ח ע' 201.
3) שה"ש ג, יא.
4) ראה שהש"ר פ"ג, יא (א).
5) שהש"ר שם, (ב).
6) ויק"ר ספכ"ד.
7) ראה תו"א מקץ מב, ב. סה"מ תש"ח שם ע' 202. וש"נ.

ומזה נמשך גם בכללות השנה הענין דהקדמת פרשה ראשונה לפרשה שני' דק"ש, קבלת עול מלכות שמים לפני קבלת עול מצוות, והיינו, שלפני שהולכים מבית הכנסת לבית המדרש²⁴ לעסוק בלימוד התורה, ואח"כ הנהג בהם מנהג דרך ארץ²⁵, בעשיית המצוות, צ"ל בביהכנ"ס הענין דק"ש, שיש בה שתי פרשיות, וסדרם הוא באופן שתחילה מקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ מקבל עליו עול מצוות, כמו הקדמת נעשה לנשמע בכללות קבלת התורה וְלוּהָעִיר מֵהַשִּׁיכּוֹת דְּבִרְכַת ק"ש לענין קבלת התורה, כמבואר בשו"ע²⁶ שע"י ברכות ק"ש יוצאים ידי חובת ברכת התורה], שתחילה הוא הביטול לבעל הרצון (קבלת עול מלכות שמים) ואח"כ הוא הביטול לכל רצון כפי שהוא בפני עצמו (קבלת עול מצוות).

(ג) **והנה** כשישנו הענין של הקדמת נעשה לנשמע, הרי זה אצל האדם ענין שנקרא בשם רז, והיינו, שאין זה דבר גלוי בטבעו, אלא נמצא אצלו באופן של סוד כו', כי מצד טבעו נברא האדם באופן שנתתי לפניך את החיים ואת הטוב וגו' (גם ההיפך ח"ו)²⁷, ויש לו כח הבחירה לבחור באופן כזה או באופן כזה, ומצד מציאותו שהוא בוחר טוב, אזי ובחרת בחיים²⁷, לקיים מצוה כו', ע"ז שמקבל על עצמו עול מצוות, או אפילו קבלת עול מלכות שמים, אבל הוא מקבל זאת בתור ענין פרטי כו'. ואילו הענין דהקדמת נעשה לנשמע — שאין זה כפי סדר העולם, כמסופר בארוכה בגמרא בסוגיא דמ"ת¹, שהנהגה דקדמיתו פומיכו לאודנייכו היא ענין של פזיזות כו' — הרי זה ענין שלמעלה ממדידה והגבלה שלו, למעלה מהכחות הכי נעלים שלו, כחות פנימיים ואפילו כחות מקיפים.

ולכן נעשה דוגמתו בענין השכר באופן שנותנים לו כתר, כי, כתר הוא ענין שמקיף את הראש ואת השכל שבמוח הנמצא בתוך הראש, שהרי הכתר הו"ע בפני עצמו, שלא נעשה חלק מהראש, אלא נותנים אותו ע"ג הראש, ופועל בכל מציאותו של זה שניתן הכתר בראשו — שנעשה מלך, שזהו ענין כתר מלכות, שקשור עם כללות מציאותו של המלך, מלך ביופיו תחזינה עיניך²⁸, שלכן אי אפשר ליתנו באיזה אופן

בנוגע יום דמ"ת (כיום חתונתו זה מ"ת⁸, שבו היו נישואי הקב"ה וישראל), שעטרה לו אמו, היינו, שישראל מכתירים את הקב"ה (מלמטה למעלה). וישנו גם הענין שהקב"ה נותן שני כתרים בראש בניו, או שהמלאכים קושרים לישראל שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע (מלמעלה למטה).

אך גם מה שנעשה ע"י המלאכים והקב"ה (מלמעלה למטה), הרי זה קשור עם עבודת בניי (מלמטה למעלה). דהנה, בנוגע לכתרים שנותנים המלאכים, הרי מזה גופא שכתרים אלו הם כנגד נעשה וכנגד נשמע, מובן, שאע"פ שבפועל מביאים המלאכים כתרים אלו לבניי, הרי הסיבה לכך והענין שפועל זאת הוא מה שבניי אמרו נעשה ואמרו נשמע, ובאופן דהקדמת נעשה לנשמע. ועד"ז בנוגע לג' העטרות שאחת נתן המלך בראשו ושתיים נתן בראש בניו, הנה אף שעשיית הכתרים היא ע"י בני המדינה (כלשון המדרש), מדינתו של הקב"ה שבה נמצאים המלאכים, הרי עבודת המלאכים יכולה להיות רק לאחרי הקדמת עבודת ישראל, כדאיתא בגמרא במסכת חולין⁹ שאין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה תחלה, שנאמר¹⁰ ברוך יחד כוכבי בוקר (ישראל המשולים לכוכבים) והדר ויריעו כל בני אלקים (המלאכים), ומזה מובן, שעשיית ג' העטרות למלך (שאחת מהם נוטל המלך לעצמו) ע"י בני המדינה יכולה להתחיל רק לאחרי שישנה תחילה עבודת בניי (ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו).

(ג) **ויש** לבאר תחילה הענין דאמירת נעשה ונשמע, שע"ז קיבלו ישראל שני הכתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. דהנה, כללות הענין דנעשה הוא העשי' דמצוות עשה, וכללות הענין דנשמע הוא (אמנם גם חלק בתורה, אבל אינו באופן של עשי', אלא הפכו) באופן של לא תעשה, שזהו"ע מצוות לא תעשה. ובכללות יותר, הנה נעשה הו"ע העשי' בפועל, שהמעשה הוא העיקר¹¹, ועד שעשי' לעילא¹², ונשמע כולל את ענין ההבנה והשגה. ובכללות הרי זה החילוק בין תורה למצוותי, שתורה עיקרה הבנה והשגה, נשמע, ומצוות עיקרם הוא המעשה בפועל, כפי שמאריך רבינו הזקן בספר תניא קדישא¹³ שכאשר ישנו המעשה

(12) ראה זהר ח"ג קח, ב. ח"א קטו, א.
לקו"ת פינחס עח, ב.
(13) פל"ח.

(8) שהש"ר שם. תענית כו, ב.
(9) צא, ב.
(10) איוב לח, ז.
(11) ראה אבות פ"א מ"ז.

(24) ברכות בסופה. וראה שו"ע אדה"ז
(25) שם סמ"ז ס"ו. וש"נ.
(26) נצבים ל, טו ואילך.
(27) ישע"י לג, יז.
(28) שם לה, ב.

בפועל, אפילו לא כיון, נעשה עכ"פ העיקר, שזהו קיום המצוה בפועל, שהרי המעשה הוא העיקר. וענין זה (שיכול להיות בכמה עולמות ובכמה אופני השתלשלות) הי' כאן באופן דהקדמת נעשה לנשמע.

והענין בזה, דהנה, כאשר מקדים נעשה לנשמע, הרי זה מורה שיש אצלו לא רק הענין דנשמע, ששומע את רצון המצוה וציווי המצוה, ושומעו בכל הפרטים ופרטי פרטים, וכיון שהמעשה הוא העיקר הנה לאח"ז גם מקיימם בפועל, או בקו דעשה טוב¹⁴, ע"י מצוות עשה, או בקו ואופן דסור מרע¹⁵, ע"י מצוות לא תעשה, אלא עוד זאת, שיש אצלו הענין דנעשה, שאינו יודע ואינו שואל ולא נוגע לו כלל במה יתבטא אח"כ הציווי, כיון שמלכתחילה הרי הוא מבטל את עצמו למי שהרצונות הם שלו, ובלשון הלקו"ת¹⁶, שמבטל את עצמו (לא רק לרצונות, אלא) לבעל הרצון, שענין זה מתבטא בכך שמקדים נעשה לנשמע. ומובן, שאע"פ שגם בשעה שמבטל את עצמו להרצון הרי זו עבודה נעלית, ועד שאפילו כשישנו עכ"פ קיום כל רמ"ח מצוות עשה ושמירת כל שס"ה מצוות לא תעשה, ישנו כבר (המעשה הוא) העיקר, ועד לאופן של מצוה לשון צוותא וחיבור¹⁶, שנעשה חד עם המצוה, אבל אעפ"כ, ישנו האופן הנעלה יותר, כשמבטל את עצמו (לא רק לרצונות, אלא למעלה יותר) לבעל הרצון. וענין זה נלקח גם אצלו מבחי' נעלית יותר מכמו שנמצא כבר בציוור של רצונות, אלא כפי שהוא הבעל של רצונותיו, ועד לפנימיות נפשו כו'.

ד) ומזה מובן, שככל שתגדל מעלת התורה ומצוותי' (שהו"ע הרצון), הנה מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר¹⁷, כיון שעומד באופן עבודה שמבטל את עצמו לא רק להרצון והציווי, אלא למעלה מזה, לבעל הרצון. ומזה מובן גם שמגיע למעמדו ומצבו כפי שהי' בתחילת ירידת הנשמה, בבחי' האלקים אשר נתנה¹⁸, שהיתה מיוחדת עם עצמותו ומהותו ית'. וכמו שמאריך הרב המגיד¹⁹ במשל האב ובנו הקטן, שעוד קודם שנולד הבן ישנו כבר הציוור שלו במחשבת האב. ולמעלה יותר, כמבואר בתניא בתחלתו²⁰ שזהו בדוגמת הבן כפי שנמצא במוח

(14) תהלים לד, טו.
 (15) במדבר יד, א. שה"ש כב, א.
 (16) לקו"ת בחוקותי מה, ג.
 (17) ב"ר פ"א, ד.
 (18) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת האזינו עא,
 ג. ד"ה מים רבים תשל"ח (תו"מ סה"מ חשון
 ע' רמז ואילך).
 (19) אור תורה סימן ו.
 (20) פ"ב.

שנימנו בה כמה מצוות, תפילין ומזוזה וכיו"ב. ופרשה שני', אע"פ שיש בה גם הענין הכללי דאם שמוע תשמעו²⁰, מ"מ, עיקרה הוא קבלת עול מצוות. וביאור החילוק בין קבלת עול מלכות שמים לקבלת עול מצוות, דלכאורה, הרי שניהם מתבטאים בכך שמשרת את קונו וממלא את הרצון של האדון שקיבל את עולו, ולא די ההחלטה בלב, אלא יש להמשיך זאת במחשבה בדיבור ובמעשה והמעשה הוא העיקר²¹, וא"כ, דרוש ביאור מהו החילוק ביניהם. ומבואר בזה בארוכה בכ"מ, שבקבלת עול מצוות, הציוויים הם באופן שכל מצוה היא ציווי בפ"ע ורצון פרטי בפ"ע, ונוסף לזה ישנו כללות הענין דקבלת עול מלכות שמים, שזהו קבלת העול של הענין הכללי. ובלשון הידוע, שישנו מה שמקבל עליו את העול ומתבטל אל הרצון שבמצוה מסויימת, וישנו גם הקבלת עול והביטול לבעל הרצון (למלכות שמים). ומובן גם החילוק בנוגע לאדם, שכאשר הביטול הוא לענין פרטי, רצון פרטי, הנה ביטול זה הוא רק באבר או כח הנפש הקשור עם הרצון הפרטי שבמצוה הפרטית, אבל כאשר הביטול הוא לבעל הרצון (למלכות שמים), אזי בטל ה"בעל" — כללות מציאות האדם שאליו הגיעה הידיעה אודות מציאותו של בעל הרצון, שמתבטל לגמרי ממציאותו, באופן שישנה רק המציאות של בעל הרצון (ולא כמו בשעה שהביטול הוא בכח פרטי בנוגע למצוה פרטית, שאז יש אמנם עשיית המצוה, אבל לא באופן של ביטול במציאות לגמרי).

ועד"ז מובן בענין הקדמת נעשה לנשמע. דהנה, כשישנו הענין דנשמע, שמיעה והבנה כו', אזי הוא בטל לענין מסויים פרטי ששומע ומבין (כמו בקבלת עול מצוות), אבל עדיין נשאר אצלו מקום שיוכל להיות איזה ענין נוסף (נאך עפעס), ולכן, הענין דנשמע אינו בתכלית השלימות. ולמעלה מזה הו"ע הקדמת נעשה לנשמע, שזהו מצד ההנחה הכללית שמבטל את עצמו לגמרי לבעל הרצון (כמו בקבלת עול מלכות שמים), ועד שהוא בכלל לא שואל מה הם הרצונות הפרטיים, ובלשון הידוע²²: אילו נצטוונו לחטוב עצים, שגם אז הי' עושה זאת באותו רעש כו', כיון שעושה זאת מצד ביטולו אל בעל הרצון שלמעלה מהרצון. ולאח"ז יש צורך שהביטול יומשך בעבודה פרטית, כדי לעשות דירה לו ית' בתחתונים²³, אבל אז, עשיית הדירה בכל פרט היא באופן הכי נעלה, כיון שנעשית מצד הביטול אל בעל הרצון.

(23) ראה תנחומא נשא טז. תניא פל"ו.
 ובכ"מ.

(20) עקב יא, טז.
 (21) אבות פ"א מ"ז.
 (22) לקו"ת שלח מ, א.

שהקדימו ישראל נעשה לנשמע אזי קשרו להם שני כתרים וכו', ובהמשך לזה נאמרו עשרת הדברות, כמ"ש וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, שבזה נכללת כל התורה כולה, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (כדאיתא במדרש ומבואר בארוכה בלקו"ת¹⁰).

ובזה ניתוסף פלא גדול, שלאחרי גילוי הרז שמלאכי השרת משתמשין בו, שע"ז ה' אצל ישראל החידוש דהקדמת נעשה לנשמע, ואז ה' כללות הענין דמ"ת ברעש גדול, קולות ולפידים וענן כבוד¹¹, וההר בוער¹² (ככל ההפלאה שבזה), ועד שעל כל דיבור ודיבור פרחו נשמתן¹³, הנה לאחרי כל זה נאמרו בעשה"ד דברים שלכאורה הם הכי פשוטים¹⁴, החל מהדיבור הראשון, אנכי הו' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים¹⁴, שפירושו, על מנת כן הוצאתיך¹⁵, שהרי מובן בפשטות שאצל זה שהוציאו אותו מעבודת לחירות (הוצאתיך מארץ מצרים) צ"ל הענין דאנכי הו' אלקיך, ובמילא גם הענין דלא יהי' לך גו'¹⁶ (שזה כולל את כל המצוות עשה ומצוות לא תעשה, כמ"ש בתניא¹⁷). ובפרט המשך הדברות שלאח"ז, שרובם הם דברים הכי פשוטים ביותר, שמתקבלים ומובנים בשכל הפשוט באופן פשוט גם ללא הרעש וכו' שהי' במ"ת.

(ב) **ומבואר** בזה², שהענין דנעשה ונשמע כשלעצמו, ככל שתגדל מעלתו, עדיין אין זה ענין שמגיע עבורו כתר. אבל כשישנה הקדמת נעשה לנשמע, הרי זה פועל שהנעשה הוא באופן הכי נעלה, שלכן ניתן כתר עבור נעשה, והנשמע הוא באופן הכי נעלה, שלכן ניתן כתר עבור נשמע.

ויובן בהקדם המבואר במאמרים¹⁸ בנוגע לפרשיות דק"ש שאומרים בכל יום ויום, שעל זה אמרו רז"ל¹⁹ למה קדמה שמע לוהי' אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ מקבל עליו עול מצוות. והיינו, שפרשה ראשונה ענינה קבלת עול מלכות שמים, אע"פ

(9) יתרו כ, א.
 (10) במדבר טו, ג. ומציין שם כמה מדרשי רז"ל.
 (11) יתרו יט, טז. כ, טו.
 (12) ואתחנן ד, יא.
 (13) לקו"ת שם יב, ג. טו, ג. ובכ"מ.
 (14) יתרו שם, ב.
 (15) מכילתא ופרש"י עה"פ.
 (16) שם, ג.
 (17) רפ"כ.
 (18) ראה לקו"ת בהעלותך לד, ד. שה"ש כב, א. אוה"ת שבועות ע' קלח. תרומה ע' א'שסו ואילך. המשך תער"ב פס"א (ח"א ע' קנא). סה"מ תש"ט שם.
 (19) ברכות יג, א.

האב, שאז הרי זה עצמות האב ממש. ומזה נמשך אח"כ מלמעלה למטה, בהיותו במעמד ומצב דברא כרעא דאבוה²¹, שאז הוא לכאורה מציאות בפ"ע, שגם שם פועל אצלו המעמד ומצב שהי' למעלה מהרצון, בבעל הרצון, שעבודתו בלימוד התורה וקיום המצוות תהי' באופן של הקדמת נעשה לנשמע, מצד הביטול שלו לבעל הרצון.

(ה) **וזהו** גם הענין דבעטרה שעטרה לו אמו, כי, כללות הענין שהקב"ה הוא מלך על כל הארץ (כמ"ש בתפלת ר"ה), הרי זה קשור עם עבודת בני", שזהו"ע דתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר²², שהכתרת המלך תלו' בהמלכה (תמליכוני) של כל אחד מישראל וכל בני", בהיותם נשמה בגוף למטה, ותוקעים בשופר גשמי קולות שנשמעים ונקלטים ע"י האוזן הגשמית. ועד שכללות ענין בריאת העולמות ע"י הקב"ה הוא עי"ז שישראל הם אלו שמחליטים את הרצון על זה, עי"ז שמגיעים בבחי' בעל הרצון, כמבואר בארוכה²³ בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים²⁴, שענין ההמלכה (להתיישב בדבר כו') הוא למעלה מהענין שנעשה עי"ז שנמלך כו', שזה כולל את כל סדר ההשתלשלות, אפילו כפי שהוא לפני הצמצום, כולל גם כל חילוקי המדרגות שברצון (כמבואר בארוכה בשער היחוד²⁵ ובכ"מ²⁶), עד לרצון המוחלט, כיון שההמלכה היא עם אלו שקשורים ונעשים חד עם בעל הרצון.

ומכללות הענין דבעטרה שעטרה לו אמו (מלמטה למעלה), נמשך אח"כ מלמעלה למטה בסדר השתלשלות ע"י המלאכים ענין ג' העטרות שעשו למלך (לאחרי הקדמת עבודתם של ישראל) שאחת נתן בראשו ושתיים נתן בראש בניו, ועד כפי שנמשך בפועל בשתי הכתרים שהכתירו לכל אחד מישראל אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע (לאחרי עבודת ישראל בהקדמת נעשה לנשמע).

(ו) **וע"פ** המבואר בגמרא שכל זה ה' בתור הקדמה למתן תורה וקבלת התורה, הנה כן הוא גם בכל שנה ושנה, שהימים האלה

(21) עץ חיים שער כג (שער פרק הצלם)
 (22) פ"א בשם רז"ל. יונת אלם רפ"ד. רפפ"ב.
 (23) עמק המלך שער עולם הבריאה פי"ז (קער), ג). של"ה קנר, א. וראה עירובין ע, ב. תוס' יבמות ג, א (ד"ה מקמי). רש"י כתובות צב, א (ד"ה כבעל).
 (24) ראה עטרת ראש שער ר"ה פי"ו (ו, ב ואילך). המשך תרס"ו ע' רסב ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו.
 (25) ראה סה"מ עטר"ת ע' לא. תרצ"ט ע' 48. וראה גם המשך תער"ב ח"ד ע' ארטו ואילך. תו"מ סה"מ שם.
 (26) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה רפ"ב.
 (27) פט"ז (קכא, ב) ואילך.
 (28) ראה עטרת ראש שער ר"ה פי"ו (ו, ב ואילך). המשך תרס"ו ע' רסב ואילך. סה"מ עת"ר ע' לו.

נזכרים ונעשים²⁷, כמבואר בכתבי האריז"ל²⁸ שע"ז שהם נזכרים כרצון התורה, אזי נעשים ונמשכים כל הענינים כפי שהיו בפעם הראשונה. והיינו, שבכל שנה ושנה ישנם ימי ההכנה לחג השבועות, שענין זה מתחיל כבר ע"י עבודת האדם מחג הפסח, ובזה גופא לאחרי שעבודתו היא בגלוי יותר בימי ספירת העומר, שהו"ע המשכת המוחין במדות²⁹ (ע"י לימוד התורה וקיום המצוות של כאו"א מישראל, ובמיוחד ע"י קיום מצות ספה"ע). ולאחרי זה, כשזוכים שישנו חושבנא שלימא (כמ"ש בזהר פ' אמור³⁰) של כל מ"ט הימים, שבע שבתות תמימות תהיינה³¹, אזי באים לעילוי דיום החמשים³², ובאופן דוספרתם לכס³¹, היינו שזה קשור עם מעשינו ועבודתנו. ואז נעשה הענין דבעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו, זה מ"ת, וכן הענין דשני הכתרים שנתן בראש בניו, כמבואר במאמרים³³ שזהו מה שאמרו³⁴ שבחג השבועות ישנה החלוקה לשני כתרים, כתר אחד לז"א וכתר אחד למלכות. ועד כפי שנמשך למטה, שבנ"י, ע"י התורה (ע"י מתן התורה וקבלת התורה ואח"כ קבלת המצוות מתוך שמחה וטוב לבב), נעשים בעלי-בתים ומלכים על כל העולם כולו ועל כל המציאות כולה. ואח"כ הולכים מתוך שמחה וטוב לבב לקבל פני משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העם כולו³⁵, ולמעלה יותר, שכולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם³⁶, בקרוב ממש, במהרה בימינו ממש, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בעגלא דידן.

(27) אסתר ט, כח.
 (28) ראה רמ"ז בספר תיקון שובבי"ם.
 הובא ונת' בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.
 (29) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ז"ל ע' נה ואילך. אוה"ת אמור ח"ב ע' תקפד ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רנט ואילך. תרע"ח ע' רצא ואילך. תרצ"ב ע' שנו. וש"נ.
 (30) ראה זח"ג צו, סע"א ואילך.
 (31) אמור כג, טו.
 (32) ראה לקו"ת במדבר י, ד ואילך. ועוד.
 (33) ראה שם יז, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ס"ע שיח ואילך. ובכ"מ.
 (34) פרי עין חיים שער השבועות פ"א.
 (35) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א.
 (36) ירמ' לא, לג.

בס"ד. אור לערב חג השבועות, ה'תשמ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע¹. וידוע הדיוק בזה², שאף שבתחילה נאמר בגמרא בשעה שהקדימו (נעשה לנשמע) דוקא, נאמר אח"כ שקשרו להם רק שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, אף שלכאורה ישנו ענין שלישי, שהקדימו נעשה לנשמע. גם צריך להבין, מהי התפיסת מקום אצל ישראל (וואָס האָט פֿאַר זיי אַ באַטרעף) שיקשרו להם כתר (או שני כתרים), בשעה שעומדים הכן כולכם לקבל התורה שהיא חמדה גנוזה של הקב"ה³, עלי' נאמר ואהי אצלו גו' שעשועים⁴, ונעלמה מעין כל חי⁵, למעלה שלא בערך אפילו ממלאכים, שלכן אומרים לפני הקב"ה חמודה גנוזה שגנוזה לך כו'⁶.

גם צריך להבין החידוש שמצינו בענין זה, שאע"פ שנתנית התורה (חמדה גנוזה) היתה לבנ"י דוקא, משא"כ למלאכים שביקשו תנה הודך על השמים⁷, אמר הקב"ה שתורה לא בשמים היא⁷, מ"מ, מקשרים מה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע עם עבודת המלאכים דוקא, כמאמר הגמרא בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להם מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב ברכו ה' מלאכיו עושי דברו לשמוע בקול דברו, ברישא עושי והדר לשמוע [שאיין זה כהסדר הרגיל שתחילה היא השמיעה ואח"כ היא העשי, ורק מלאכי השרת משתמשין ברז זה, שסדר העבודה שלהם הוא באופן שתחילה הם עושי דברו ואח"כ לשמוע בקול דברו], ודוקא כשנתגלה לישראל רז זה של עבודת המלאכים, וגם הם השתמשו בו בעבודתם והקדימו נעשה לנשמע, הנה עי"ז קיבלו את התורה, כהמאמר הראשון, שבשעה

(1) שבת פח, א.
 (2) ראה סה"מ תרכ"ט ע' רב. המשך תרס"ו ע' תקפח. המשך תער"ב פ"א (ח"א ע' א). סה"מ תש"ט ע' 147.
 (3) ראה שם פח, ב.
 (4) משלי ח, ל.
 (5) איוב כח, כא.
 (6) תהלים ח, ב. שבת שם.
 (7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
 (8) תהלים קג, כ.